

XXIV. državno Natjecanje iz hrvatskoga jezika
7. svibnja 2019.

osmi (VIII.) razred

zaporka

--	--	--	--	--	--

(peteroznamenasti broj i riječ)

broj bodova:

100

Upute natjecateljima

1. Test se piše 90 minuta.
2. Prije rješavanja testa treba pazorno ispuniti listić sa zaporkom (čitljivo i pravopisno točno).
3. Natjecatelj zaporku treba napisati na bijelu i žutu omotnicu te na prvu stranicu testa.
4. Zadatke testa treba pazorno pročitati.
5. Treba pazorno slijediti upute u zadatku.
6. Rješenja treba upisivati plavom kemijskom olovkom na za to predviđena mjesta.
7. U testu nije dopušteno precrtavanje, ispravljanje i šaranje (ako postoje nedoumice pri oblikovanju točnih odgovora, treba se koristiti radnim papirom dobivenim od škole).
8. Odgovori ne smiju biti pisani tiskanim slovima.
9. Odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
10. Nakon završetka pisanja test, radni papir i bijelu omotnicu treba staviti u žutu omotnicu koju treba predati članu Povjerenstva.
11. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u test i pravo na pisanu žalbu.

Želimo Ti uspjeh na Natjecanju!

Državno povjerenstvo:

1. _____

(predsjednik Državnoga povjerenstva)

2. _____

(član Državnoga povjerenstva)

3. _____

(član Državnoga povjerenstva)

*Materinski je jezik Hrvata kao jedina mati koju se
ne može i ne smije ni prodati, ni kupiti, ni preimenovati.*
(Artur Bagdasarov, ruski kroatist)

1. Odgovor napiši na pripadajuću crtu.

Kakvim su jezikom pisali pripadnici tzv. ozaljskoga jezično-književnoga kruga?

1	
---	--

2. Zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

Tko je autor gramatike u kojoj se prvi put primjenjuje Gajev slovopis?

- a) Vjekoslav Babukić
- b) Antun Mažuranić
- c) Ivan Mažuranić
- d) Bogoslav Šulek

1	
---	--

U 3. i 4. zadatku odgovore napiši na pripadajuće crte.

3. Zašto su pripadnici zagrebačke filološke škole pogrdno nazivani *ahavcima*?

1	
---	--

**4. Na crtu ispred navedenih naslova djela napiši slovo ispred odgovarajućega autora.
Pazi, ponuđenih je autora više od traženih.**

- a) Šime Starčević _____ *Hrvatsko-talijansko-njemački rječnik*
- b) Ivan Broz _____ *znanstvenog nazivlja (1874./1875.)*
- c) Tomo Maretić _____ *Hrvatski pravopis (1892.)*
- d) Antun Mažuranić _____ *Gramatika i stilistika hrvatskoga*
- e) Bogoslav Šulek _____ *ili srpskoga književnog jezika (1899.)*

3	
---	--

5. Zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

Koja je tvrdnja o *Deklaraciji o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika* točna?

- a) *Deklaracija* je potpisana 1954. godine.
- b) *Deklaracijom* se potvrđuju odluke *Novosadskoga dogovora*.
- c) *Deklaracija* označuje nastavak rada na zajedničkome pravopisu i rječniku.
- d) U *Deklaraciji* se traži uporaba nacionalnoga imena jezika umjesto zajedničkoga imena.

1	
---	--

7	
---	--

6. Prepiši pisanim slovima, poštujući pravila o pisanju velikoga i maloga slova, dijelove rečenica ispod crte otisnute velikim tiskanim slovima.

U zapadnome dijelu _____

(KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE)

podno _____ smjestio se Tuhelj. U njegovoj su

(CESARSKE GORE)

blizini mnogobrojni dvorci, kojih nigdje nema tako mnogo kao na tome prostoru, u kojima se i danas osjeća ladanjski duh _____.

(HRVATSKOGA ZAGORJA)

U blizini se nalazi, okružen ruševinama Cesargrada i _____

(KAPELOM MAJKE BOŽJE SNJEŽNE)

_____, spomenik himni _____

(LIJEPE NAŠE)

koji je u povodu 100. obljetnice objave Mihanovićeve pjesme u listu *Danica* podigla

_____.

(DRUŽBA „BRAĆA HRVATSKOGA ZMAJA”)

6	
---	--

7. Zaokruži dva pogrešno napisana zareza.

Magda je bila uistinu glava vrlo čudnovata. Mršava kao svijeća, žuta kao vosak, imala je šiljast, pri kraju zavinut nos, a vrh nosa dlakavu bradavicu. Na dugačkome licu vidjelo se više nabora, nego na seljačkoj košulji. Stanovaše do Kamenih vrata, u kući Petra Krupića, zlatara i starješine gradskoga. Bila je vrlo pobožna, a tako je odgajala i Doru. Od dolaska u Petrovu kuću, u njezinu je domu visjela Gospina slika ispod koje bi starica sjedila moleći krunicu.

(prema: A. Šenoa, *Zlatarovo zlato*)

2	
---	--

8. Odgovor napiši na pripadajuće crte.

Pozorno pročitaj zadani tekst.

Baka Marija nazvala je unuku Anu i unuka Ivana i zamolila ih da odu u njezin voćnjak i oberu stablo jabuka dok je ona na moru. Kada su se vratili iz voćnjaka, poslali su baki poruku: *Jabuke, koje su bile zelene, nismo pobrali.*

Objasni značenje poruke koju su unuci poslali baki.

1	
---	--

9	
---	--

U 9. i 10. zadatku zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

9. U kojoj je rečenici masno otisnut pojam napisan pogrešno s obzirom na pravopisna pravila o sastavljenome i nesastavljenome pisanju?

- a) Zagrepčani često posjećuju **Ekoselo** Žumberak.
- b) Na prostoru Italije nalazi se **grad-država** Vatikan.
- c) Nedavno je poskupjela **TV pretplata**.
- d) Iznad grada Samobora smještena je **park-šuma** Anindol.

1	
---	--

10. U kojoj je rečenici masno otisnuta riječi napisana pogrešno s obzirom na pisanje slova *j*?

- a) Nije mu se svidjela njegova **ideja**.
- b) Ima vrlo visok **kvocijent** inteligencije.
- c) Njegov je brat odličan **pijanist**.
- d) Papir je dobro **prijanjao** uz površinu.

1	
---	--

11. Odgovore napiši na pripadajuće crte.
Napiši *č* ili *ć* na prazne crte u riječima.

U _____ iteljica Branka, lik iz istoimene Šenoine pripovijesti, vodi _____ je zainteresiranim šeta _____ ima koji žele grad razgledati Šeninim putovima.
Še _____ u _____ i od spomenika Augustu Šenoi u Vlaškoj ulici, stiže se do Kuće *Šenoa* koja je upisana u Listu zašt _____ enih kulturnih dobara.

5	
---	--

12. Zaokruži dvije riječi u kojima bi umjesto glasa *đ* trebao doći glas *dž*.

Našem **tinejderu** Đuri od ranoga je jutra sve pošlo naopako, i to baš na sam **rodendan**.

Prvo je razbio čašu sa sokom od **grožđa** pa je morao skupljati staklo po kuhinjskome podu. Jedan mu se komadić zabio u **don** njegovih novih cipela. Zbog toga je gotovo zaboravio bilježnicu iz matematike koja mu je ostala na stolu u sobi jer je navečer vježbao **jednadbe**.

2	
---	--

9	
---	--

U zadatcima 13. – 19. napiši odgovore na pripadajuće crte.

13. Napiši masno otisnute dijalektne riječi iz pjesme *Galiotova pesan* Vladimira

Nazora u skladu s pravilima standardnoga jezika.

Pokle su me prikovali zlizane za ove daski;

*Ja nisan već doma **videl**, ni svoje zagledal majki.*

*Si l' **cela** mi, kuća **bela**? Si l' mi, majko, **prebolela**?*

4	
---	--

14. Napiši kojim je narječjem i govorom napisan ulomak iz drame *Mećava* Pere Budaka.

JURE: Mislije sam da si samo komendijaš, a govori je si tako kunda knjigu čitaš i kunda mi iz srca govoriš... Da, da. Pravo kažeš! Lipa je ova naša Lika! E, nema lipše zemlje na svitu od Like.

narječje: _____

govor: _____

2	
---	--

15. Napiši naslov pjesme Drage Britvića, pisane kajkavskim narječjem, standardnim jezikom.

Ne bum ti došel na rođendan

1	
---	--

16. Napiši vidske parnjake masno otisnutih glagola u rečenici.

Vratila se u svoju daščaru teška koraka i **zaplakala**.

2	
---	--

17. Pronađi među zadanim glagolima dva koja otvaraju mjesto izravnomu objektu i sastavi rečenicu u kojoj ćeš upotrijebiti taj prijelazni glagol.

sjediti, stanovati, nositi, čekati, hodati

glagol: _____

rečenica: _____

glagol: _____

rečenica: _____

2	
---	--

11	
----	--

18. Napiši zadanu rečenicu tako da zabrana bude izrečena zanižanim imperativom glagola dati.

Nemoj im dati ni komadić svoje zemlje!

1	
---	--

19. Dopuni rečenice oblicima nastalim od zadanih glagola.

Hodao je (posrtati, glagolski prilog sadašnji) _____ preko kamenja
i (posjeći, pridjev) _____ stabala. Noga mu se
(zgrčiti, aorist) _____ od bola, no nije mario. Osjeti silno
(ganuti, glagolska imenica) _____ jer je napokon blizu doma.

4	
---	--

20. Odredi padež masno otisnutim pridjevima.

Napiši uobičajene kratice (N, G, D, A, V, L, I) iznad pridjeva.

Polja se osula bujnom strni, drveće i živice bijelile se **punim** cvijetom. Nebom polijetali
gdjegdje rumeni oblaci kao čudne ptice iz **neznanih** krajeva; lasta sjedeći na strehi
previjala glavicu te pozdravljala cvrkućući **lanjsku** domovinu. Mirno se valjala Sava
svojom maticom, zadijevajući se gdjegdje u gusto vrbinje na **pjeskovitoj** pličini.

(prema: A. Šenoa, *Zlatarovo zlato*)

4	
---	--

U zadatcima 21. – 27. napiši odgovore na pripadajuće crte.

21. U jednim dnevnim novinama objavljen je članak s naslovom *Predsjednici moraju pokazati rezultate*. Naslov bi se mogao shvatiti na dva načina. Objasni prema gramatičkim pravilima oba moguća značenja.

2	
---	--

11	
----	--

**22. Dopuni rečenice pridjevima nastalim od zadanih imenica.
Pazi, pridjeve napiši u odgovarajućemu padežu.**

Pavao, sin (Medvedgrad) _____ gospodara Stjepka
sjedio je kraj Dore u (Krupić) _____ vrtu.

2	
---	--

23. Napiši komparativ pridjeva u zagradama.

Dan je bio (vruć) _____ od jučerašnjega, s neba Sunčeva toplina
(žestoka) _____ nego ikada.

2	
---	--

24. Napiši pokraj masno otisnutih priložnih oznaka na koje pitanje odgovara zadana priložna oznaka.

- a) Netko se šuljao **mračnim ulicama**. _____
- b) Noge su joj drhtale **od straha**. _____
- c) Cijeloga je života **mного** radila. _____

3	
---	--

25. Prepiši iz rečenice prijedložne skupove u zadanoj službi.

Prije večere užurbano je šetala gospa Klara u crnoj odjeći po kuli samoborskoj.
S nestrpljenjem je očekivala tajnoga posjetitelja. Oči joj crvene, ali ne od suza.
Sve ovo snuje radi osvete Pavlu i Dori.

priložna oznaka mjesta: _____

priložna oznaka uzroka: _____

imenički atribut: _____

3	
---	--

**26. Dopuni rečenicu zadanom nezavisnom ili zavisnom surečenicom tako da rečenica bude smisljena te gramatički i pravopisno točna.
Pazi na pisanje zareza.**

- a) namjerna: Otišao je na put _____.
- b) uzročna: Zakasnila sam u školu _____.
- c) pogodbeni: _____ pomoći ću ti.
- d) isključna: Svi su se nasmijali _____.
- e) rastavna: U nedjelju idem na utakmicu _____.

5	
---	--

15	
----	--

27. Poveži zadane jednostavne rečenice u višestruko složenu rečenicu prema zadanome poretku surečenica: vremenska – glavna – sastavna – namjerna – suprotna. (Rečenice se slažu prema slijedu kojim su ispisane jedna ispod druge.)
Pazi na pisanje zareza i na red riječi u rečenici koji se ponekad mora promijeniti zbog uporabe određenoga veznika.

Roditelji su otišli na posao.

Ustala sam.

Pošla sam u kuhinju.

Doručkovala bih.

U taj tren zazvonio mi je mobitel.

28. Zadana je rečenica u kojoj su sve riječi rastavljene na slogove.

Zaokruži dvije netočno rastavljene riječi.

Svijet nije pra-vo zna-o o-da-kle se Gr-ga po-brao.

5	
---	--

29. Zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

U kojoj je riječi umetnuto *l*?

a) dalji

b) solju

c) zdravlje

d) boljeti

2	
---	--

1	
---	--

U zadatcima 30. – 36. napiši odgovore na pripadajuće crte.

30. Razvrstaj masno otisnute riječi prema glasovnoj promjeni koja je u njima provedena.

Kao da ga rijeka **vuče** k sebi i **viče** mu: „**Poteci** sa mnom!”

sibilarizacija: _____

palatalizacija: _____

jotacija: _____

3	
---	--

11	
----	--

31. Koje su glasovne promjene provedene u masno otisnutim riječima?

a) Gledao je zvijezde pokušavajući vidjeti **zvijezde** Velikoga medvjeda.

b) Put je bio sklizak, a **skliske** su bile i njegove čizme.

c) Zbog suše rijeka je više sličila **rječici**.

6	
---	--

32. Napiši nove glagole dodavanjem predmetka *raz-* glagolima u zagradama.

a) Još se uvijek nije uspio (buditi) _____.

b) Kosu je uspio (čupati) _____ dok je čvrsto spavao.

c) Sjećanje na jučerašnji dan samo će ga dodatno (žestiti) _____.

3	
---	--

33. Dopuni rečenice priložima nastalim od zadanih prijedložnih izraza.

Bacio se u travu (na glavu) _____ i nastavio puzati (po trbuhu)

_____.

2	
---	--

34. Dopuni rečenice pridjevima nastalim od zadanih izraza.

Pred njim se pojavi (plave oči) _____ djevojka koja mu se

obrati (bez boje) _____ glasom.

2	
---	--

35. Napiši riječima masno otisnute sastavnice načinjene od kratice ili broja i riječi.

a) Dobio sam mnogo **e-poruka**. _____

b) Kupio je **7-postotnu** otopinu alkohola. _____

c) Proslavili su **25-godišnjicu** mature. _____

3	
---	--

16	
----	--

36. Iz kojega jezika potječu masno otisnute riječi?

Gledali smo **film** *Romeo i Julija*, snimljen prema poznatoj **tragediji** Williama Shakespearea. Svidio nam se, čuli smo da je **nominiran** za filmsku nagradu.

grčki jezik: _____

latinski jezik: _____

engleski jezik: _____

3	
---	--

U 37. i 38. zadatku zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

37. Koji frazem odgovara značenju izraza *nešto što je rijetko*?

- a) ravan kao svijeća
- b) držati svijeću
- c) prodati rog za svijeću
- d) treba tražiti svijećom

1	
---	--

38. U kojoj se rečenici nalaze primjeri homonima?

- a) Ta je stara, trošna kuća bila njegov jedini dom.
- b) Život mu je stalna izmjena sretnih i nesretnih trenutaka.
- c) More je izbacilo kornjaču na žal. Jesen je i obuzima me žal za ljetom i toplim danima.
- d) Majka je voljela praviti marmeladu od dunja za svoju kćer Dunju.

1	
---	--

39. Napiši odgovore na pripadajuće crte.

Napiši zadane rečenice u skladu s gramatičkom i leksičkom normom.

- a) Dok sam pisao Šenoin životopis, u radu sam koristio računalo.

- b) Oduvijek me smeta nepravda.

- c) Zahvalila sam se svima na potpori.

3	
---	--

40. Zaokruži u masno otisnutim riječima naglašene slogove.

Izmjenjivali su se govori uvažanih plemića.

3	
---	--

11	
----	--